



Fotógráfika: Németh Zsolt

Több száz éves hagyományok nyomán

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület (OMBKE) Vaskohászati Szakosztály Dunaújvárosi Helyi Szervezete december 2-án tartotta meg a XXVI. Szent Borbála Napi Kohász Szakestélyét a Lemezalakító Oktatási Központban.

2. oldal

Bővülő anyagvizsgálati lehetőségek Paks II. jegyében

Kompetenciaközpontok fogják támogatni a paksi új atomerőművi blokkok létesítését, az egyik ilyen bázist a Dunaújvárosi Egyetemen alakítják ki. A jelentős infrastrukturális fejlesztéseknek az acéltipar is haszonélvezője lehet.

2. oldal

Békések öt évtizede

Gépeket, munkaasztalokat, faliújságokat nézegettem néhány hónapja a mechanika üzemcsarnokában, amikor is egy segítőkész férfiember vont kérdőre: kit keresek, hová szeretnék menni, miben segíthet? Így ismerkedtünk meg a ma már nyugdíjas Békés Lászlóval.

4. oldal

3+1 kérdés Pető Zsolthoz

Sorozatunkban az utóbbi húsz-huszonöt év egykori hazai és nemzetközi sikereket elérő Kohász-, vagy Dunaferr-sportolóinkat szólaltattuk meg. Végigérve a sportágakon, sorozatunk utolsó részében – rendhagyó módon – az egyik legsikeresebb sportvezetőt, Pető Zsoltot faggattuk.

10. oldal

A vaskohászok összetartó közössége

■ SZAKESTÉLY TÖBB SZÁZ ÉVES HAGYOMÁNYOK NYOMÁN

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület (OMBKE) Vaskohászati Szakosztály Dunaújvárosi Helyi Szervezete december 2-án tartotta meg a XXVI. Szent Borbála Napi Kohász Szakestélyét a Lemezalakító Oktatási Központban.

Lontai Attila, az est elnöke köszöntötte az OMBKE Vaskohászati Szakosztály elnökét és titkárát, a szakosztály budapesti szervezetének vezetőit, a Szent Borbála Akadémiai Kör képviselőit megjelenteket, továbbá a Miskolci Egyetem és a Dunaújvárosi Egyetem hallgatóit.

A jelenlévők elénekelték a Bányász-, az Erdész- és a Kohász-himnuszokat, majd az elnök az ősi szakok felvirágoztatására egy általános „eks”-et, az elhunyt kollégák tisztelőre egyperces néma felállást rendelt el. Ezt követte a házi rend felolvasása és hitelesítése.



Balra a balekvizsgára készülő Dénes László

A szakestély első felszólalója, a „Komoly pohár” rangos tisztét *Kállai Gábor* látta el (Az acélgyártó monológja). *Tóth László* „Vidám pohara” (A kohóipari technikus, versus gimnazista értekezése a magyar irodalom remekeiről) jókedvre derítette a jelenlévőket.

Ezt követte a balekjelölt balekvizsgálója és balekkeresztelése, ahol a martinkemencés szakmai múlttal is bíró *Dénes László* állta ki a próbákat. Egymást váltották a hozzászólások és

nótázások, mígnem elérkezett a Páter Krampampuli, azaz *Cseh Ferenc* főztjének minősítése, majd próbáztatása. Még egy közös éneklés a diákevek emlékére, aztán az Elnök szabad folyást engedett minden földi jónak. Az asztalok mellett folyó baráti beszélgetések során pedig átérezhettük, hogy mennyire aktuális a mostani időkben a hagyományos bányász-kohász köszöntés mondanivalója: Jó szerencsét!

Szente Tünde



A Vaskohászati Szakosztály és annak dunaújvárosi szervezete jelenlegi és korábbi vezetői

Kormányzati kezdeményezésre kompetenciaközpontok fogják támogatni a paksi új atomerőművi blokkok létesítését. Az egyik ilyen bázist a Dunaújvárosi Egyetemen alakítják ki.

A Központ feladata az új blokkok építése során felmerülő egyes anyagvizsgálati kérdések megoldása. Az együttműködés a Dunaújvárosi Egyetemen is jelentős infrastrukturális fejlesztéseket tett lehetővé, amelynek az acélipar is haszonélvezője, nyertese lehet.

A Dunaújvárosi Egyetem esélye

– Kormányhatározat alapján 2020 januárjában indítottuk el Dunaújvárosban a Paksi Kompetencia- és Kutatóközpont kialakítását – mondja bevezetesként *dr. Pázmán Judit* tudományos és kutatási rektorhelyettes, egyetemi docens. – A Központ az atomerőmű létesítés-specifikus kérdéseivel foglalkozik, az alkalmazott szerkezeti anyagok, az anyagtechnológiák, a hegesztéstechnológiák kérdéseivel, különös tekintettel a hegesztésre, a roncsolásos és roncsolásmentes anyagvizsgálatokra, emellett nagy hangsúlyt fektet az Egyetem a szakemberképzésre. Ezek egyrészt atomerőművi specifikus, tehát létesítményfejlesztéssel, -karbantartással kapcsolatos képzések. Van egy általános része is, ami inkább az acélipari, anyagvizsgálati oldalt közelíti meg. Anyagvizsgálati, különösen roncsolásmentes, mechanikai anyagvizsgálati képzési lehetőségeket aránylag kevés helyen kínálnak a magyar felsőoktatásban. Oktatják, egy-egy tantárgy megjelenik, de így, mint nálunk, képzési programként nagyon kevés van. Mi a speciális atomerőművi képzések mellett anyagvizsgáló és hegesztő képzéseket is indítunk.

– *Milyenek a technikai adottságaik?*

Bővülő anyagvizsgálati lehetőségek Paks II. jegyében

■ INFRASTRUKTURÁLIS FEJLESZTÉSEK A DUNAÚJVÁROSI EGYETEMEN

– Nagy hangsúlyt helyezünk arra, hogy az elméleti tudást gyakorlati ismeretekkel, laboratóriumi körülmények között is ki tudjuk egészíteni hallgatóink számára. Ugyanakkor kell emellé egy kutatóhely is, ahol az esetleges problémákra adhatunk válaszokat. Ezt szolgálja két laboratórium és két kiszolgáló egység. A roncsolásmentes anyagvizsgáló labor már korábban is létezett, de számos új eszközzel bővült (pl. fázisvezérelt ultrahangos berendezések, hordozható röntgenkészülék). Most hoztunk létre egy teljesen új mechanikai anyagvizsgáló laboratóriumot. Fejleszteni tudtuk néhány eszközzel a hegesztőbázisunkat, és teljesen új gépműhelyt alakítottunk ki.

– *Milyen vizsgálatokat tudnak végezni ezekben az egységekben?*

– A roncsolásmentes területen a fő hangsúlyt az ultrahangos és az örvényáramos vizsgálatokra helyezzük. Ezek mellett tudunk már penetrációs és vizuális vizsgálatokat végezni. A régi röntgenlaboratóriumot felújítottuk, és vásároltunk egy hordozható durvaszerkezetvizsgáló készüléket is. A mechanikai vizsgálatok terén szinte teljes a berendezéseink palettája. Van egy huszonöt tonnás univerzális anyagvizsgáló (szakító-fárasztó) gépünk, amellyel mínusz hetven-nyolcvan Celsius foktól egészen plusz ezer fokig tudunk mérni, törésmechanikai tesztekét végezni, ez egy korszerű és komoly gép. Ilyen berendezés legközelebb Miskolctapolcán található. Rövidesen érkezik egy tíztonnás szakítógépj, valamint felújítottuk az egytonnás szakítógépjünket. A polimerektől az acélokig, a nagyobb szerkezeti elemekig képesek vagyunk ezekkel az esz-



közünkkel vizsgálatokat végezni. A komplett infrastruktúra-fejlesztés, -bővítés és -felújítás kilencszázhatvanmillió forintba került. Célunk, és az én személyes feladatomban is elősegíteni az Egyetem kutatásaihoz és pályázataihoz kapcsolódó bevétel-szerző tevékenységet, ennek jegyében folyamatosan figyelemmel kísérjük a forrásbevonás, forrasszerzés lehetőségeit.

A DUNAFERR Labor Kft. szerepe

A korszerű laborpark ipari szereplőknek történő kijánlása, a velük való közös munkálkodás ma már szinte elképzelhetetlen akkreditáció nélkül – az Egyetemnek azonban ezen a területen kevés tapasztalata van. Itt jött a képbe a DUNAFERR, ahol már több mint negyedszázada akkreditált vizsgálóhelyként működnek a vállalati laboratóriumok. A DUNAFERR Labor Nonprofit Kft. szakemberei az anyavállalat részére végzett vizsgálatok mellett hosszabb ideje, növekvő arányban dolgoznak külső megrendelők megbízásából is.

2022 júniusában megállapodást írt alá a Dunaújvárosi Egyetem és DUNAFERR Labor Nonprofit Kft. Az együttműködésben konkrét szakmai területeket határoztak meg a felek. Amint azt Bocz András, a DUNAFERR Labor Nonprofit Kft. ügyvezetője egy korábbi interjúban összegezte, ezt megelőzően is több területen valósult meg együttműködés az egyetem, valamint a dunaferres kutató- és vizsgálólaboratóriumok között. Számos vasműs szakember oktatott, vagy jelenleg is oktat az intézményben, továbbá duális képzési szerződésben álló egyetemi hallgatók is megismerkedhettek a laboratóriumok egyes munkaterületeivel.

A mostani együttműködés keretében a Labor Nkft. szakemberei több évtizedes szakmai tapasztalataik alapján – a felmerülő igények szerinti mértékben – mentori segítséget nyújtanak az Egyetem részére a laboratóriumi infrastruktúra kialakításától kezdve egészen a laborakkreditációs folyamat lezárásáig. Emellett akkreditált laboratóriumként részben biztosítják

a vizsgálati háttérrel a különböző mechanikai, metallográfiai és roncsolásmentes anyagvizsgálatok elvégzésével abban az időszakban, amíg az egyetemi laborinfrastruktúra teljes mértékben kiépül, valamint az egyetemi mechanikai anyagvizsgáló személyzet szakmai gyakorlatszerzésére is lehetőséget nyújtanak.

– Jelentős szakmai segítséget kapunk a Labor Kft.-től és a jövőben is szoros együttműködésre törekszünk, mert bíznunk benne, hogy egyre több vizsgálati felkérést kapunk az ipar különböző szereplőitől. Az új laboratóriumaink alapvetően acélipari vizsgálatokra jöttek létre, elsősorban a Pakson beépítésre kerülő anyagok vizsgálatára, de a jövőben is szeretnénk tényezőkké lenni ezen a területen, számunkra is kiemelten fontos a DUNAFERR hosszú távú, kiszámítható működése. Dunaújváros a székhelyünk, ez a város mégiscsak az acélról lett híres, törekszünk az együttműködésre, remek lehetőségek nyílhatnak – teszi hozzá Pázmán Judit.

Szirmai György

Békésék öt évtizede

■ NYUGDÍJON INNEN ÉS TÚL

Gépeket, munkaasztalokat, faliújságokat nézegettem néhány hónapja a mechanika üzemcsarnokában, amikor is egy segítőkész férfiember vont kérdőre: kit keresek, hová szeretnék menni, miben segíthet? Így ismerkedtünk meg a ma már nyugdíjas Békés Lászlóval.

Béke városrészi otthonukban fogadott a napokban a már nyugdíjas házaspár, *Békés Lászlóné Jutka* és *Békés László*. A bemutatkozás zavart perceit Jutka meggyes pitéje oldotta fel. Másodszer is vettem belőle, és el kellett kérnem a receptjét is.

– Anyósomtól tanultam, fél óra alatt összerakható – magyarázta, miközben gyöngybetűkkel papírra írta az anyaghányadokat –, az unokáim pöttyös süteménynek hívják... És már pedagógus lányukról, *Hajnalkáról*, és a kohónál dolgozó műszerész fiúkról, *Attiláról*, családjaikról, a hat unokáról beszélgettünk. Visszakanyarodtunk a kezdetekhez:

– A szakmunkásképző iskolában találkoztunk 1972 szeptember elsején, mindketten esztergályosnak jelentkeztünk – vette magához a szót László –, de már a homokozóból ismertük egymást, a Liszt Ferenc kertben laktunk mindketten. Apukám az üzemfenntartás üzemi szakszervezeti titkára volt. Mikor nyolcadikos lettem, mondta, ideje eldöntenem, hogy mi legyek. Én azt



válaszoltam, hogy esztergályos leszek, mert olyan jól hangzott...

– A nővéremet elvitte apu nyári munkára a gyárba, körülnéztek, elkeveredtek a mechanikára is – folytatta Jutka. – Ott találkozott marógépen dolgozó lányokkal. Megtetszett neki, jelentkezett is marósnak, de a szeme miatt nem vették fel. Otthon beszélgettünk a gyárról, négy évvel később iskolai gyárlátogatáson láttam esztergályos lányokat. A Ságvári iskolában a gyakorlati tanárom nem akarta, hogy esztergályosnak jelentkezsek. Szépen varrtam, varrónőnek javasolt. De én kitartottam az elképzelesem mellett.

Izgalmas, élményekkel teli évekről meséltek, a „kisenergia” épületében lévő tan-

műhelyről, tanáraikról, farsangokról, szalagavató bálról, búcsúbankettéről.

– Nagyon szerettük az iskolát – jegyezték meg egymás szavát váltva –, jó pedagógusaink, nagynevű tanáraink voltak – és következtek *Gurisatti Gyuszi* bácsi, *Jankovics Pista* bácsi, *Schnemilich Rezső* történetei.

A mechanikán töltött éveikről a gépek történetével meséltek:

– Mindketten három műszakba jártunk, amikor már megvoltak a gyerekek – jegyezte meg László –, egy gépen dolgoztunk, egymást váltottuk. Lejöttem a Skodáról, lekértem magam kigépre, a 16K20-ra.

– Vörös proletár, krásznáj proletár volt a neve – pontosított Jutka. ▶





– Volt egy szovjet CNC, amelyet 16K20 alapra telepítettek, új vezérléssel. Két orosz szerelő helyezte üzembe. A gond az volt, hogy előtte tíz évig állt egy faladában a Szerszámgépipari Művek udvarán, napsütésben, esőben-hóban. Amikor kibontották a monitort, a csomagolásul szolgáló nejlonzacskó háromnegyedig volt vízzel. Csak az aranyhal hiányzott belőle. Működésbe hoz-

jegyezte meg Jutka. – Kisebb CNC-re helyezték át, két gépet összeforgattak, kettőt „ettem” folyamatos műszakban. Hiány volt köszörűsből, hát odatettek, miközben igazából az egy másik szakma... 1975. június 29-én, a születésnapomon kezdtem, és 2015. május 9-én fejeztem be, egy helyen töltöttem el 42 évet és 265 napot. Férfiak között dolgoztam, egy szem nő voltam a



ták, mi Sztjopának neveztük el. Egy kazetás magnó szolgált „winchesterként”, beírtuk a programot, kitette a képernyőre. Csak mi tudtunk rajta dolgozni.

– Ha éjszakás voltam, Laci váltott reggel háromnegyed hatkor. Rohantam haza, készítem a kakaót, keltetem a gyerekeket, indítottam őket iskolába – emlékezett vissza Jutka.

Elképzelttem, hogy nem lehetett egyszerű. De soha fel sem merült bennük más, egyszerűbb munkahely.

– Baráti volt a hangulat az üzemben, mindenkiről mindent tudtunk. Még költözködni is a kollégák segítettek. Emlékszem, töltött paprikát főztél nekik – nézett Jutkára László.

– Az ott töltött évek kétharmada jó volt, az utolsó tíz-tizenkettő már nem annyira –



műszakban. Nagyon szerettem a fiúkat, jó szívvel emlékszem rájuk.

Az utolsó napjáról, a nyugdíjasbúcsúztatójáról kérdeztem Jutkát:

– Valami miatt nem jött a busz, gyalog galopoztam, hogy beérjek háromnegyed hatra – mondja László. – Egy rózsacsokorral vártuk a kollegákkal a kissor közepén.

– Hogy milyen érzés volt? – kérdez vissza Jutka. – Igazából örültem, mert elfáradtam. Akkorra már kialakult egy olyan légkör, amit nehezen viseltem el. Megkérdeztem, hogy lesz-e nyugdíjasbúcsúztatóm, de nemleges választ kaptam. Gondoltam, akkor csinálok magamnak. Meghívtam a szabadidőparkba ötvenkét kollegámat, mindenki eljött.

A műszakban töltött ünnepekről, családi karácsonyokról folytattuk a beszélgetést.

– Megoldottuk, ügyeltünk mindig, hogy a gyerekek ne érezzék meg a műszakos karácsonyt – magyarázta László, majd a gyári szilveszterekről mesélt. Most már a gyerekeik szervezik az ünnepeket. Mindkettő családi házból él, van hely a kibővült családnak.

– Jönnek értünk, visznek bennünket. Nekünk nincs autónk, soha nem is volt vágyunk, még jogosítványunk sincs – tette hozzá Jutka.

S hogy hogyan telnek manapság a napjaik?

– Most már a hanglemezt B oldalra forog nekünk. Már nem ébredünk fel négyenegyvenkor...

Szeretnek utazni, országot, világot járni, megfogadták, hogy ha egészségük engedi, tavasszal elutaznak Jordániába. Az ősi város, Petra romjait mindenképpen látni szeretnék.

Kiderült, hogy hangsúlyos kérdés számukra az egészség. Mindkettőjükön nyomot hagyott a műszakos élet, a fizikai munka. De panaszkodás nélkül, humorral beszélt

Jutka a nyitott szívűtétjéről, a kilencvenéves koráig „garanciás” új szívbillentyűkről.

Élvezettel hallgattam történeteiket, terveiket. Zársónak szánva még megkérdeztem, hogy milyen érzés volt a DUNAFERR esztergyályosának lenni?

– Világéletemben büszke voltam rá – felelt gondolkodás nélkül László.

– Nekem, mint nőnek különös büszkeséget adott, hogy elmondhattam, CNC-esztergyályos vagyok a Vasműben – tette hozzá Jutka.

Én pedig arra gondoltam, vajon az utódaik meddig mondhatják még el ezt az egyszerű mondatot: esztergyályos vagyok a Vasműben...

Kaszás Éva

(A fotókat a Békés család bocsátotta rendelkezésünkre – a szerk.)

OMBKE-történet a helyi szervezet tükrében

■ EMLÉKHELY ÉS MÚZEUM EGY SOMOGYI ERDŐ KÖZEPÉN

A honfoglalás millicentenárium rendezvénytársaságának egyik fontos eseménye volt 1996. pünkösdhétfőjén, május 27-én az a program, amelyre a Duna-ferr-Somogyország Archeometallurgiai Alapítvány, valamint alapítói, a DUNAFERR Dunai Vasmű Részvénytársaság, a Magyar Vas- és Acélipari Egyesülés, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület, illetve Somogyfajsz község önkormányzata hívta vendégeit.

A honfoglaláskori emlékhely és a X. századi vasolvasztó műhely átadási ünnepségén *Stamler Imre*, nyugállományú iskolaigazgató idézte fel az előzményeket: „Tíz esztendővel ezelőtt megszületett egy gondolat egy kicsinyke somogyi faluban...Régészeink, történészeink, pedagógusok, diákok, kohászok, bányászok, egyéb foglalkozású emberek összefogtak azért, hogy a gondolat testet öltjön. Az érdem az alkotóké.”

Az emlékmű a kohászati telep eredeti helyén, erdő közepén, ősi kultikus környezetben található. A Fajszon talált leletek védelmére sikerült megfelelő megoldást találni a Duna-ferr közreműködésével. A múzeum épülete mellé kopjafák kerültek. Kősziklán elhelyezett táblára rótták azoknak a személyeknek, intézményeknek a nevét, akik segítették e nemes ügy megvalósulását. A jurta formára tervezett múzeum – amelyet eredetileg a Világkiállításra szántak – építési munkái 1995-ben kezdődtek a Duna-ferr Tervező és Mérnöki Iroda Kft. tervezésében, az acélváz szerkezetét a Duna-ferr Acélszerkezeti Kft. sándorházai üzeme gyártotta. A Ferroste Kft.

az egyéb kiegészítő acélelemeket szállította.

Dr. Suchmann Tamás privatizációs miniszter avatóbeszédét követte a kohász szakma képviselőjében *Horváth István*, a Duna-ferr Rt. vezérigazgatójának köszöntője. Az OMBKE Vaskohászati Szakosztály dunaiújvárosi szervezetének titkára, a Duna-ferr-Somogyország Archeometallurgiai Alapítvány kurató-



riumának elnöke, *dr. Ágh József* az alapítvány céljairól beszélt: „Alapítványunkat az ősi vastermelő telepek és a keresztény államalapítás előtti magyarságtörténet intézményes kutatásának támogatására, valamint a megszerzett új ismeretek közkinccsé tételének elősegítésére hozták létre az alapítók... határozott szándékunk az, hogy a kutatómunkába társadalmunk két csoportját feltétlenül bekapcsoljuk. Az egyik a tanulóifjúságnak a haza és a vasas szakma iránt érdeklődő része. A másik azon tudósok köre, akik hajlandók munkát végezni a honfoglalásra vonatkozó ismereteink gazdagításáért...”

Az ásatást vezető régész, *Gömöri János* a 2000-ben Dunaiújvárosban rendezett nemzetközi ipartörténeti konfe-

rencián elmondta, hogy „a somogyfajszai Őskohó Múzeumban kiállításon foglaltuk össze a hazai kohó kutatás legfontosabb eredményeit. A vitrinekben és a táblákon elhelyezett dokumentumok és eredeti leletek segítségével áttekintést kap a látogató a magyarországi vaskohászati történetének legkorábbi szakaszáról, a bucakohászati vízkerék-meghajtású fűjtatók alkal-

kalommal emlékeztek *dr. Pilter Pálra*, az OMBKE dunaiújvárosi szervezetének első elnökére. *Dr. Ágh József*, a szervezet titkára méltatta a Dunai Vasmű volt főmérnökének kiemelkedő szakmai múltját, majd a jelenlévő egykori munkatársak idéztek fel emlékeztető munkahelyi eseményeket a néhai elnökkel kapcsolatosan.”

Őskohászati táborok

Dr. Thiele Ádám vezetésével nyaranta rendeztek Őskohászati tábort Somogyfajszon. A BKL Kohászat 2012. 5. számában részletesen beszámol az eseményről: „A Somogy Természetvédelmi Szervezet és Zöld Folyosó Közalapítvány július végén rendezte meg a sorban immár negyedik Őskohász tábort. Az idei ötnapos tábornak 27 résztvevője volt, akiknek a szervezők napi háromszori étkezést és a somogyfajszai kastélyban elhelyezést biztosítottak. A táborozók kellemes, erdős-patakos területen lehettek részesei a látványos és emberközeli honfoglalás-kori vasipar tudományos igényességgel történő újjáélesztésének, amelyek során megismerhették, hogyan állították elő és munkálták meg elődeink a vasat... A tábor első napján közös látogatást tettünk az Őskohó Múzeumban, amelynek célja a régészetileg feltárt, eredeti honfoglalás kori vaskohászati műhellyel és bucakemencékkel való megismerkedés volt...”

A negyedszázaddal ezelőtti értékmentés nyomán elindult értékkeremtés a hazai ipar és kohászati-történet kitörülhetetlen részévé vált. Az egykor szebb napokat látott, mára már leromlott állapotú múzeum és emlékhely létrehozói reménykednek a folytatásban...

Szente Tünde

Múltunk eseményei mindenki számára visszaneézhetők (8.)

■ KINCSEKET REJT A JÓZSEF ATTILA KÖNYVTÁR MÉDIATÁRA

A helyi televíziózás hazánkban a múlt század nyolcvanas éveiben tette meg kezdő, tétova lépéseit, és Dunaújvárosban az elsők között kezdődött meg a helyi műsorgyártás! Az elkészült műsorokat kezdettől fogva rögzítették, „archiválták” a tévések. Ez a körülbelül két évtized (1985-2004) kordokumentumait őrző videoanyag jelenleg a József Attila Könyvtár birtokában van. Tavaly októberben „nyílt meg” a könyvtár Médiatára, ahol az internet segítségével, a világ bármely pontjáról bárki böngészgethet, kutathat személyes vagy éppen helyi, sőt országos jelentőségű események mozgóképes dokumentumai között.

A legújabb, mindenki számára elérhető technikai vívmányok segítségével, az ún. QR-kódok alkalmazásával időről időre olvasóink figyelmébe ajánlunk különböző fontos, érdekes, elgondolkodtató vagy éppen mosolyt fakasztó epizódokat közelmúltunkból. Várjuk ezzel kapcsolatos személyes emlékeiket!

Áprilisban indított sorozatunk lezárásaként pillantsunk kicsit vissza, hogyan készültünk évekkal, évtizedekkel ezelőtt a jeles napokra, hogyan ünnepeltünk!

1995 decemberében külön Mikulás-



híradó született, az összeállítását maga a „főszerplő” vezette. Riportok készültek többek közt a sportcsarnokban, a kórházban, a Mikulásfutáson, Nagykarácsonyban, sőt még a Volán különjáratú helyi autóbuzsán is. A



műsorvezető *Farkas Lajos*, a két szerkesztő-riporter *Balla Tibor* és *Vizi Melinda* volt.



1994-ben (is) egész napos műsorral búcsúztatta az esztendőt a Dunaújvárosi Televízió. A Vasmű Klubból jelentkező adás reggel kilenckor kezdődött, és valamikor késő este fejeződött be. Igazi, gazdag ajándékosár volt ez a nézők számára: visszatekintés az év kiemelkedő helyi eseményeire, táncversenyre, sportrendezvényekre, egyházi megemlékezéssel, élő bejelentkezésekkel, több stúdióvendéggel, művészekkel, humoristával, gyermekeknek és felnőtteknek szóló filmekkel, no és természetesen rengeteg telefonos játékkal, nyereményekkel. A teljes adás több blokkra bontva található meg az archívumban, a QR-kód segítségével az első részt láthatják olvasóink. A műsorvezetők: *Fiók Éva*, *Kertész Viktória* és *Szirmai György*.

A korabeli DTV nyitott közösség volt, néhány alapvető szabály betartásával tulajdonképpen bárki csatlakozhatott a csapathoz, alkalmanként riporter-, műsorvezető-kereső akciókat is hirdettek a „nagy öregek”. 1988-ban két jelentkező, *Almanné Benkő Erzsébet*



és *Fürész Lászlóné* a karácsonyi vásárlási forgatagban készített riportokat, amelyeket *Nagy László* főszerkesztő vezetésével ajánlottak a nézők figyelmébe.



Az önirónia, a játékos csipkelődés sem állt távol a korabeli fiatal televíziósoktól. Az 1990-es szilveszteri „művészeti magazinban” kicsit az idősebb munkatársakat, kicsit a szerkesztés, a technikai megoldások útvesztőit, de részben önmagukat is kifigurázták, kezdetleges, de szerethető formában. Az ifjúsági csapat tagjait *Kiss S. Anna* terelgette.



Sorozatunkban csupán néhány mozzanatot tudunk kiragadni az egykori Dunaújvárosi Televízió archívumából, sok-sok kordokumentum, megható vagy éppen megmosolyogtató tudósítás, riport, portré, közvetítés várja még a múltunk iránt érdeklődőket. Nézzék, kutassák a régi felvételeket, keressék önmagukat, családtagjaikat, ismerőseiket a József Attila Könyvtár Médiatárában (<https://mediatar.jakd.hu/>)

(Vége)

Szirmai György

Főszerepben a napenergia-export új technológiája

■ AZ AUSZTRÁLIA-ÁZSIA POWERLINK

Miközben a világ fenntarthatóbb energiaforrásokra tér át, a közös, napenergiával működő jövő kulcsa lehet az acélpáncélos kábel-összeköttetés a megújuló energiában szegény tájak és a magas naptevékenységű területek között.

Annak ellenére, hogy napirenden van az éghajlatváltozás hatásainak korlátozása, a bolygó energiaigénye folyamatosan növekszik. Az olyan területeken, mint Délkelet-Ázsia, 2040-ig 60%-os növekedést várnak. Ez a robbanásszerű keresletnövekedés felgyorsítja a megújuló villamos energia iránti igényt, mivel az jelentős költségsökkenéssel kecsegtet, különösen az olyan magas iparosodott gazdaságokban, mint Szingapúr.

A szigetország villamos energiájának 95%-át gázzal termeli, elkötelezte magát a stabil és fenntartható energiarendszer fejlesztése mellett. Ez a törekvés a terület gazdasági versenyképessége szempontjából kulcsfontosságú. Szingapúrban trópusi esőerdei éghajlat uralkodik, amelyre nem jellemző a nyári-téli évszakok egyértelmű váltakozása, sokkal inkább a gyakori és bőséges esők és egy annál is csapadékosabb, négy hónapig tartó monszun, november-től februárig. Ezzel szemben a relatíve közeli Ausztrália büszkélkedhet a világ második legnagyobb egy főre jutó napenergiajával. A napenergia bősége lehetőséget kínál a megújuló energia exportálására a közeli gazdaságok számára, és az Australia-Asia Powerlink pontosan ezt a célt szolgálja.

Az ausztráliai Északi Terület száraz vidékén ta-

lálható Powell Creek táviró-állomás. A történelmi és turisztikai jelentőségű hely az 1870-es években épített, mintegy 3000 km hosszú szárazföldi táviróvezeték egyik összekötő pontja volt, amely csatlakoztatta a távoli országot a világ többi részével. A bolygó egyik legállandóbban nap-sütéses helye ismét a történelmi kapcsolatok egyik helyszíne lesz: Délkelet-Ázsiát fogja összekötni Ausztrália bőséges napenergia-készletével. Itt épül majd fel 12 000 hektárnyi területen a világ legnagyobb napenergia-farmja és akkumulátortárolója.

Az AAPowerLink elkészülte után várhatóan Szingapúr villamosenergia-szükségletének



mintegy 15%-át fedezi majd, valamint évente 8,6 millió tonna CO₂-kibocsátást ellensúlyoz. Az építkezés 2023-ban kezdődik, és az első napenergia-átvitel várhatóan 2027-ben érik el Szingapúrt.

A létesítmény acél alapokra szerelt napelemtábláinak kapacitása eléri a 20 GW-ot, az akkumulátorrendszer pedig 36-42 GWh energiatárolási kapacitást jelent majd. A farm szivattyúi, tartályai és hőcserélői acélból és rozsdamentes acélból készülnek.

Szingapúrt és a naperőműparkot egy 5000 km hosszú, nagyfeszültségű egyenáramú (HVDC) átviteli rendszer fogja összekötni. Egy 800 km hosszú légvezeték követi majd a vasúti folyosót az Északi Terület fővárosához, Darwinhoz közeli Livingstone-ig, ahol a part közelében egy közüzemi méretű akkumulátort is telepítenek.

Onnan 4200 km hosszúságú víz alatti kábel vezet majd a Gunn Point-félszigeten található Murrumujukig, az évente mintegy 3,2 GW villamos energiát szolgáltatásának biztosításához. Itt, egy 55 hektáros területen egy konverterállomás és egy akkumulátorrendszer fogadja majd az átvitt energiát, és továbbítja azt Szingapúrhoz.

A HVDC tenger alatti kábelrendszer rézvezetőket használ, amelyeket több réteg, többek között ólomtövezet és polietilén köpeny vesz körül. A vezető elemek védelme érdekében a kábeleket horganyzott acélhuzalból készült páncél borítja. Az acél tartóssága kulcsfontosságú szerepet játszhat a fenntarthatóbb jövő felé való átmenetben a Földet körülvevő „napöv” és a világ más részeinek víz alatti összekapcsolásával.

G. L.

(Forrás:worldsteel.org)

Egy esztendő telt el azóta, hogy 3+1 kérdés rovatunkat elindítottuk. Sorozatunkban az utóbbi húsz-huszonöt év egykori hazai és nemzetközi sikereket elérő Kohász-, vagy Dunaferrosportolóinkat szólaltattuk meg, megkérdezve tőlük, hogy mi történt az elmúlt évek alatt velük, hogyan alakult a sorsuk, hol élnek, mivel foglalkoznak manapság? Végigérve az elmúlt két évtizedben működő sportágakon, sorozatunk utolsó részében – rendhagyó módon – az egyik legsikeresebb sportvezetőt, Pető Zsoltot faggattuk, akinek a nevéhez többek között a helyi kajak-kenu sportág újjászervezése fűződik.

1. Hogyan alakult az élete az elmúlt évek alatt?

Immáron több mint 10 éve vagyok a DKSE kajak-kenu szakosztályának elnöke, 6 éve a DKSE elnökségi tagja, 13 éve a Kolonics György Alapítvány kurátora, és mindezen feladatköröket társadalmi állásban, a kajak-kenu sportág támogatójaként végzem feleségemmel, *Petőné Parádi Judittal*, vállalkozásunk, az Euroshow Events International irányítása mellett. Cégünk, amely full-service vállalati rendezvényszervezéssel, valamint kiállítási standok tervezésével és kivitelezésével foglalkozik, idén 25 éves, rendkívül sikeres hazai és nemzetközi szinten egyaránt. Legutóbb például 2022 októberében rendeztük meg Prágában a WANO Nemzetközi Atomenergetikai Világszövetség két-évente megrendezésre kerülő világkonferenciáját, teljes sikerrel, de nevünkhöz fűződik a 2021. és 2022. évi dunaújvárosi augusztus 20-ai ünnepség és a tavalyi karácsonyi vásár is – ezt a dunaújvárosiak személyesen láthatták és át is élhették.

Családommal Dunaújvárosban élek, két gyermekem, *Réka* (25) és *Ákos* (21) már felnőttek. Kajakos és kenus ver-

3+1 kérdés Pető Zsolthoz

■ KÉRDEZZ-FELELEK SPORTLEGENDÁINKKAL

senyzői pályafutásukat már befejezték és mindketten az ország legjobb egyetemén tanulnak. Réka pszichológiát végez a Pécsi Tudományegyetemen, Ákos gazdálkodás-menedzsmentet tanul a Budapesti Corvinus Egyetemen. Ákos még aktív versenyzőként a SUP-szakágban versenyez, ebben háromszoros országos bajnok.

2. Mire a legbüszkébb a magánéletében, sportpályafutásában, sportvezetőként?

Magánéletemben a családomra, feleségemre és gyermekeimre vagyok a legbüszkébb. Olyan értékekkel rendelkezek, amelyek számomra is követendő példát jelentenek, szerencsés vagyok, hogy ilyen emberek mellett élhettem le az életemet. Emellett, ha nem vagyok szerénytelen,

versenyzési engedélyt váltottunk ki az MKKSZ-től. Célnk, hogy néhány éven belül elérjük a 130-150 fő versenyzői állományt.

Sportpályafutásom három aktív időszakot ölel át, az első még gyermekkoromban éltem meg, amikor is a kezdettől (14 évesen kezdtem kenuzni) 21 éves koromig versenyeztem az MTK színeiben, majd 28 és 35 éves korom között a Dunaferr SE versenyzője voltam, és végül ma, immáron ismét aktív versenyző vagyok a SUP-szakágban, és hozzájárulok a DKSE eredményességéhez. Ez utóbbi szakágban – korosztályos értelemben – még vannak „vérmes” ambícióim, évente részt veszek a felnőtt világkupákon és világbajnokságokon, és reményeim szerint előbb-utóbb elérek egy dobogós helyezést.



arra vagyok a legbüszkébb, hogy a saját vállalkozásunk felépítése mellett magas szintre fejlesztettük a DKSE kajak-kenu és sárkányhajó szakosztályát, és az elmúlt 10 év mindegyikében tudtunk nemzetközi eredményt felmutatni úgy a felnőtt, mint az utánpótlás korosztályokban egyaránt. Amikor ezt a munkát 2012-ben elkezdtem, még csak kb. 25-30 versenyzője volt az akkor még Dunaferr SE névre keresztelt sportegyesület kajak-kenu szakosztályának, ma pedig már közel 100

3. Mit adott Önnek a sport? Van-e hiányérzete, meg nem valósult álma?

A sport az én igazi apukám (mert édesapámat 19 évesen elvesztettem), úgy hiszem, mindent megtanított nekem, amit az életben tudni kell ahhoz, hogy sikeres, egészséges és teljes életet élhessek úgy az üzleti, társadalmi és a magánéletemben egyaránt. A hosszú időn keresztül végzett versenysport minden olyan alapértéket megad, amely a későbbi életben kamatoztatható.

Hiányérzetem? Van is, meg nincs is. Csodálatos érzés lehet olimpiai bajnoknak lenni, de azt is tudom magamról, hogy pusztán a sport nem kötne le igazán, rendkívül erős hiányérzetem lenne, ha csak önmagammal, önmagam sportszikeivel foglalkoznék. Számomra emellett fontos, hogy vállalkozásunkban kifejezhessem a bennem lévő kreativitást, sportvezetőként megélejem a tiszta, önzetlen hozzájárulás érzését is, és emellett kedvemre sportolhatok úgy, ahogy szeretnék. Úgy gondolom, mai teljesítményem nagyon közel van a mindenkori legjobb teljesítményszintemhez, és hiszem, hogy 50 évesen még bőven van hátra a fiatalságból is. Korábban azt hittem, ebben az életkorban az emberek már öregek, fizikai teljesítőképességük már nagyon hanyatlásnak indul, de tévedtem, a fizikai test ekkor is ugyanúgy reagál a fejlesztési ingerekre, és ha a regeneráció lassabb is valamivel, ugyanolyan teljesítményszinteket lehet elérni, mint a hajdani zenitén.

3+1. Figyelemmel kíséri-e ma is egykori sportágát? Kit tart igazán jónak a fiatalok közül és miért?

Természetesen figyelemmel kísérem, hiszen aktívan és operatív szinten is foglalkozom a DKSE kajak-kenu szakosztályának vezetésével, teljesen képen vagyok, országos szinten is. Sportágunkban évről évre látom a tehetségek csillogását, és azt is, hogy néhány évente felszínre kerül egy-egy szupertehetség is, akik tényleg nem mindennapiak. Szerencsére klubunkban több ilyen is van, bátran mondhatom, hogy *Hajdu Jonatán* és *Szellák Szabina* két ilyen rendkívüli tehetséggel megáldott sportoló. Arra a kérdésre azonban, hogy kit tartok



Névjegye

Név: Pető Zsolt

Sportág: kajak-kenu

Születési idő: 1972.05.10.

Egyesületei: MTK, Dunaferr SE, DKSE

Legjobb eredményei:

SUP VK 4., SUP VB 15. (korosztályos)

SUP Országos Bajnok, 2x ezüst, 1x bronz (felnőtt)

Kajak-kenu (kenu) országos bajnok (up.)

Hobbija: SUP, sakk, nyelvtanulás

igazán jónak, kicsit más megvilágításból közelítenék: a tehetség mellett, amely sikerfaktort én felnőtt versenyzők között maximum 20%-ban határoznék meg, más tényezőket is említenék, mivel felnőttben a tehetség, még a szupertehetség sem elegendő önmagában. A hosszú időn keresztül, kitartással, rendszeresen, átgondolt stratégia szerint végzett munka, valamint a céltudatos életmód, valamint az ezzel járó minden, az eredményességet segítő egyéb elem együttes, jól koordinált és észszerű mértékű jelenléte jóval nagyobb jelentőséggel bír az igazán kiemelkedő felnőttkori sikerek kapcsán. Aki képes fegyelmeztetni, minden sikertényezőt figyelembe véve együttműködni és határait hosszú távon feszíteni, az előbb-utóbb olyan teljesítmény-szinteket ér el, hogy szinte észre sem veszi, ha már nincs is ellenfele. A többi jön magától.

Szóládi Z.

Különös karácsony

■ SZOKATLAN HAGYOMÁNYOK SZERTE A VILÁGON

Bár a karácsony keresztény ünnepként indult, és gyakran még mindig így ünneplik, a világ minden tájáról származó emberek beépítették kultúrájukba ezt az ünnepi időszakot, és saját hagyományaikkal egészítették ki.

A jászolok, a Mikulás és a mosolygó hóemberek még mindig elterjedtek, de ha alaposan körülnézünk, egészen más megközelítéseket is felfedezhetünk december legnevezetesebb napját illetően. Összeállításunkban a világ minden tájáról származó, legszokatlanabb karácsonyi hagyományokból szemezgetünk.

Rossz Mikulás – Ausztria



A gyerekek általában jól ismerik a Téalapót, a Mikulást vagy Szent Miklóst, de szerencsésnek mondhatják magukat azok, akik nem Ausztriában élnek. Itt ugyanis állítólag egy „Krampusz” nevű kísérteties lény, Szent Miklós gonosz cinkosa járja az utcákat, hogy rosszul viselkedő gyerekeket keressen. Decemberben félelmetes maszkos alakok járnak mindenfelé, akik hátborzongató csínyekkel ijesztgetik a gyerekeket és a felnőtteket egyaránt.

Pókhálós karácsony – Ukrajna



Ukrajna egyik kedvenc ünnepi hagyománya nem azoknak való, akik félnek a pókoktól! Ahol nálunk gömbök, flitterek és csillagok vannak, ott az ukránok a harmattól csillogó pókhálók természetes kialakulását utánzó díszeket használnak.

A hagyomány egy népmesére vezethető vissza, amely egy szegény özvegyasszonyról szól, aki nem engedhette meg magának, hogy fát díszítsen a gyermekeinek. A legenda szerint a házban

lakó pókok megsajnálta a családot, és gyönyörű pókhálót szőtték a fára, hogy a gyerekek karácsony reggelén ébredve, gyönyörködhessenek benne. A pókhálót az ukrán kultúrában is szerencsehozónak tartják.

Uborka a fán – Németország



A ma világszerte elterjedt karácsonyfa hagyománya a 16. századi Németországban kezdődött el, így nem meglepő, hogy ott akár még egyedi, érdekes szokások is uralkodhatnak az ünnepi túlevelűekkel kapcsolatban. Az egyik ilyen szokás az, hogy a fa ágai között valahol elrejtenek egy uborkát, és amelyik gyermek megtalálja, ajándékot kap.

Egyesek azt állítják, hogy ez a hagyomány talán mégsem német. Egy legenda szerint a karácsonyi uborka eredete Spanyolországból származik, ahol valaha két kisfiút fogva tartottak egy uborkáshordóban. A hős Szent Miklós megmentette a fiúkat, és visszahozta őket az életbe.

Görkorcsolyás mise – Venezuela

A venezuelai fővárosban, Caracasban a városlakók tömegei minden évben görkorcsolyán mennek a misére karácsony reggelén. A hagyomány mára olyannyira meghonosodott, hogy a város számos utcáját reggel 8 órától lezárják a forgalom elől, hogy a korcsolyázó gyülekezet biztonságosan eljuthasson a templomba. Azt is mondják, hogy a gyerekek úgy alszanak, hogy a görkorcsolyájuk egyik fűzőjét a lábujjuk köré kötik, a másik pedig kilóg az ablakon, hogy a barátaik barátságosan megrántva a fűzőt fel tudják ébreszteni őket.

Cipők a tűz mellett – Hollandia



A december 25-ét megelőző napokban a holland gyerekek minden évben lelkesen a tűz mellé helyezik a cipőiket abban a reményben, hogy Sinterklaas az éjszaka folyamán apró ajándékokkal és finomságokkal tölti meg őket. Hagyományosan répát hagynak a cipőben Sinterklaas hűséges paripájának, az Amerigo nevű fehér lónak. Régen a rossz- ▶

csont gyerekek ajándék helyett krumplit kaptak, de a krumplival való büntetés ma már nem számít megfelelő ijesztgetési taktikának.

Belfana, a boszorkány – Olaszország



Felejtsd el a Mikulást és december 25-ét, ha Olaszországban jársz, hiszen minden esemény január 5-e előestéjén zajlik. A néphagyomány szerint egy Belfana nevű öregasszony meglátogatja az összes olasz gyermeket, hogy megtömje a harisnyájukat édességgel, és ajándékot hagyjon nekik, ha jók voltak. Akárcsak a Mikulás, Belfana is a kéményen keresztül lép be, az ott lakó gyerekek pedig csemegéket – jellemzően bort és helyi finomságokat – hagynak neki.

Az ünnepi macska – Izland



Az egyik legkülönlegesebb ünnepi hagyomány, amelyről hallottunk, Izlandról származik, ahol állítólag egy óriási macska járja a havas vidéket karácsonykor. Hagyományosan a farmerek a Yule macskával ösztönözték a munkásaikat – akik keményen dolgoztak, új ruhákat kaptak, akik viszont nem, azokat a legenda szerint felfalták az óriási, macskaszerű fenevadak. Ma már Izlandon az a szokás, hogy mindenki új ruhát kap karácsonyra, hogy elkerülje a csúfos pusztulást.

Sült hernyók – Dél-Afrika



Ha a karácsonyi ételekre gondolunk, a darált pite és a pulyka gyakran szerepel a lista élén. Dél-Afrikában azonban a helyi gyerekek a csúszómászókat várják. Az ünnepi sült hernyók talán az egyik legszokatlanabb karácsonyi hagyománynak tűnnek, de ezek a hernyók nem a kertben található, szokványos fajták. A fenyőfa császarmoly, vagyis a karácsonyi hernyó igencsak ünnepi színárnyalatokkal borított – így mindenkinek, aki lenyeli, egy kis extra szerencsét hoz a következő évben.

Alternatív karácsonyfa – Új-Zéland

Azt hitted, hogy minden karácsonyfa egyforma? Gondold újra! A pohutukawa, egy Új-Zélandon őshonos, gyönyörű fa, amelynek göcsörtös gyökerei és élénk bíborvörös virágai vannak. A pohutukawa

fát először Ferdinand von Hochstetter osztrák geológus említette 1867-ben. Ő írta le, hogy a helyiek karácsonykor a templomokat és az otthonokat az élénk színű ágakkal díszítik.

Ma a pohutukawa fa Új-Zélandon a karácsony elismert szimbóluma, és szerepel a karácsonyi üdvözlőlapokon, a karácsonyi dekorációkon, sőt még a gyerekek által az iskolában énekelt karácsonyi dalokban is.

Repülő boszorkányok – Norvégia



A norvég néphagyomány szerint a szenteste az a nap, amikor a pajkos szellemek és boszorkányok felszállnak az égre, hogy csínytevést és általános bolondozást végezzenek. Mivel a boszorkányok gyakran seprűt használnak közlekedési eszközként, a norvég családok hagyományosa, hogy a seprűnyelet olyan helyre rejtik el, ahol a boszorkányok nem találják meg.

Az ünnepi kecske – Svédország



Talán a legrégebbi, még mindig ünnepelt karácsonyi hagyomány Svédországból származik. Az ünnepi kecske legendája legalább a 11. századig nyúlik vissza, ahol említést tesznek egy ember nagyságú kecskefiguráról, amelyet Szent Miklós vezetett, és amelynek hatalmában állt az ördögöt megfékezni.

A Yule Goat, ahogyan azt el lehet képzelni, a történelem során sokat változott. A 17. században népszerű volt, hogy a fiatal férfiak kecskefigurának öltöztek, és csínytevésekkel és ajándékokat követelve rohagáltak. A 19. századra a kecske az ajándékozó „jófiúvá” vált. A Mikulás helyett a család férfitagjai öltöztek kecskének, és ajándékozták meg az egész családot.

Ma már nincs többé emberkecske, és a Yule kecske a modern történelemben elfoglalta helyét, mint hagyományos karácsonyi dísz a fákon Svédország-szerte. A nagyobb városokban e kecskedíszek óriási változatait szalmából és piros szalagokból készítik.

Gál László

(Forrás: sbs.com.au, holidayextras.com, explore.com, researcherblogger.wordpress.com)

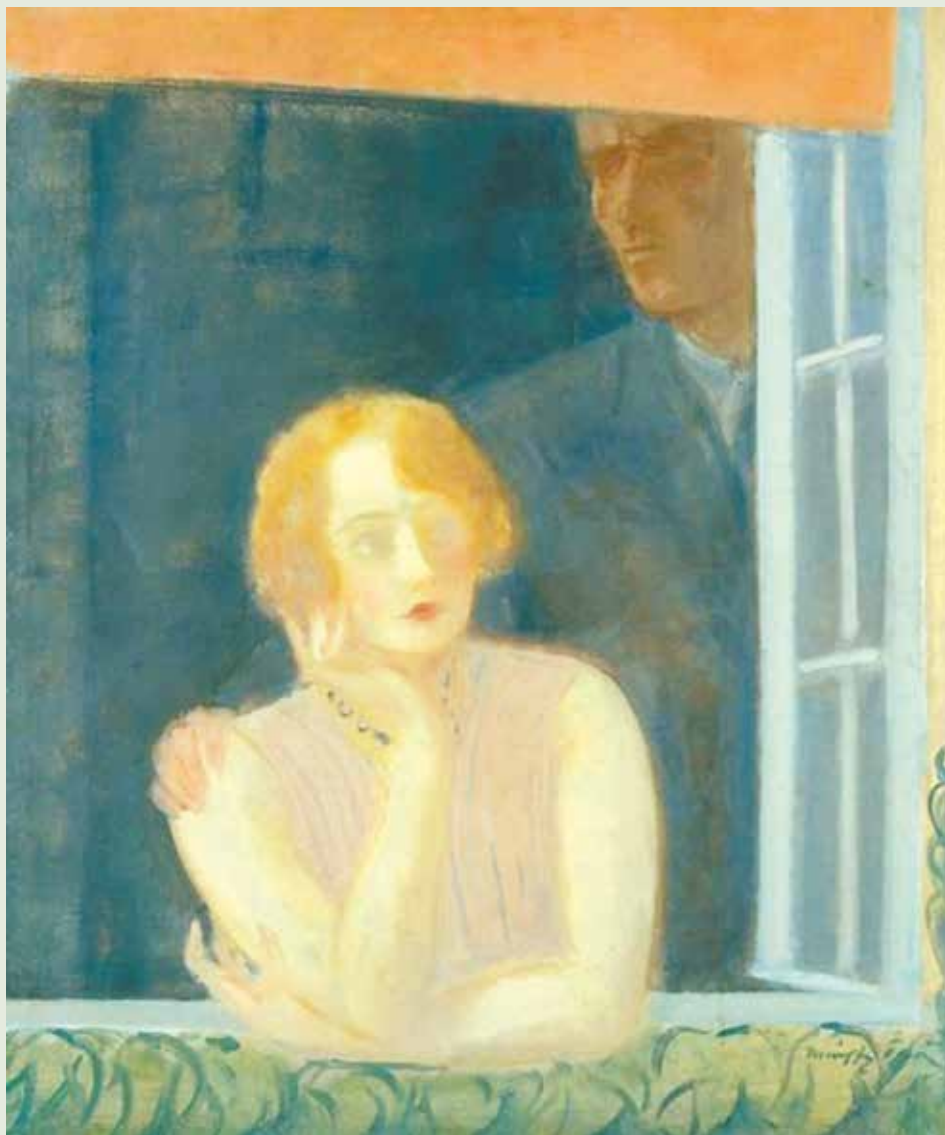
Gardróbfrissítés

Szürkébb napot nem is választhatott volna a ruhásszekrény rendezéséhez. Megállás nélkül esett már egy hete, üldözőbe véve az októberi aranyló napsütést. Az erkélyen a muskátlik is ledobták utolsó virágaikat. Csak a tuja zöldje élénkült meg. Kata a szobájába beszorulva szobájába válogatta a ruháit. Régóta készült, hogy megszabadul négyméteres gardróbjától, színek és alkalmak szerint rendezett ruháitól, évek óta fel sem vett cipőitől és a hozzájuk illő táskáktól.

Még tíz évvel ezelőtt is fontos volt számára az öltözködés. Vasárnap esténként nézte át a naptárját, hogy tudja, melyik nap mi a feladata a cégnél, hány órákor kell Andrisért érkeznie, és továbbvinni különórakra. Megtervezte az öltözködését is, a kosztümtől a blúzon át a cipőig, az árnyalatban illeszkedő övvel együtt. Kivasalta egész hétre Kornél ingjeit, összekészítette Andris ruháit, a pólók színét párosítva a zoknikéval. Legalább megjelenésükben rendben voltak. Őszülő barátnője, Jutka tanította még egyetemista korában: másnak nem kell tudni a problémáiról! Legnagyobb nyomorúságában is fesse ki magát, öltözzön fel a legjobb ruhájába. Gyakorlati idejét töltötte Jutka könyvelőirodájában, később pedig másodállás ürügyén tanulta nála a számvitelen túl az életet. Most is vele osztotta meg a tervét, hogy felszámolja a nap mint nap emlékeket ébresztő ruhatárát.

Minek tartogassa, úgysem veszi fel Kornél doktori avatójára például a Zoób Katinál vett koktélsruhát. Az anyósa kívánsága volt, hogy az ő köreihez illő, márkás ruhákat vegyen. Eleinte élvezte az egyedi darabokat. Később az iroda, Andris iskolája és zenetanára közötti rohanásban már örült, ha néha elengethette magát.

Kaposvár kertvárosában, szülei, nagyszülei közös otthonában, Mamika és Dédi még tudták viselni a ruhákat. Nyáron a legnagyobb hőségben sem léptek az utcára harsnya nélkül. Minden alkalomra néhány darabot csináltattak, ami pedig őrizte a pompáját, az tovább öröklődött. Így bukkant a gyümölcsös, kék selyemruhára, mellette a vert csipkés gallérú fekete zsorzssettre. Nem kaphatta meg a diplomáig. Varrattak neki két kosztümöt is mellé, hogy első munkahelyén meg tudjon jelenni. Legszívesebben farmerét hordta volna tovább egy-egy pólóval, fölé az érettségire kapott sötétkék blé-



Márffy Ödön: Csinszka utolsó arcképe (1936)

zerrel. A fekete zsorzssettruhát a szülői házban várakoztatta. Ott lógott a komód fölött Dédikéről a kaposvári színház előtt készült, egész alakos kép. Valóban nemcsak hordta, hanem viselte a bokájáig érő fekete zsorzssettet. Fehér csipkekesztyű volt a kezén, karján gyöngyös kistáska függött.

Andris már középiskolás volt, amikor egy szülői jelmezbálra hozta fel magával a ruhát és a képet. Kornél kérdőre is vonta:

– Hát ez a rongy honnan van?

– Ez nem rongy, ez egy vintage darab! – védte meg harsányan az örök kis feketét.

– Vintage, vintage – nevetgélt Kornél – remélem, ha velem jössz, nem veszed fel.

– Mégis, mit vegyek fel a szülői farsangra? Lassan már én is csak egy vintage darab vagyok – vágott vissza.

– Mit vegyek fel? Mit vegyek fel? – ismételte gügyögve Kornél a négyméteres gardróbba mutogatva. – Ha annyira nincs ruhád, akkor inkább vetközz – gombolta ki a blúzát, és mint máskor is, heves szeretkezésbe toroklott a civakodásuk. Ekkor ölelkeztek utoljára. Néhány hét múlva, péntek délután, munka után Kornél bankja elé kanyarodott. Már épp leparkolt, a telefonja után nyúlt, amikor meglátta az ügyes, törekvő, nyúlánk gyakornokot Kornél felé ágaskodva. Szinte las-

sítva észlelte a leheletnyi csókot, Sára lábán a Londonból hozott piros túsarkút. Nem emlékszik, hogyan ért haza, miként kezdte kidobálni a gardróbjukból a Kornéltól kapott cipőket, sálakat, csipkés fehérneműket. Maga sem értette saját dühe kirobbanását, a gyanútlanul belépő Kornéla zúduló káromlását, az évek alatt felgyűlt sérelmek méltatlan áradását. Tört, zúzott, repültek a herendi porcelánok, koppannak a kővön a külön alkalomra tartott karórák, repült a falról a tükör. Kornél próbálta csitítani, majd bezárta Andris szobájába. Összepakolt egy bőröndbe, és elment. A válóperes tárgyalásukon látta legközelebb, miután végleg eltűnt az életéből.

Kata majdnem hazaköltözött Kaposvárra, Jutka barátnője tartotta vissza. Elvitte vacsorázni, rábeszélte kozmetikusra, fodrászra, külön íróasztalt vett neki a könyvelőirodában. Ott húzta meg magát munkaidő után. Beiratkozott adószakértői tanfolyamra, nyelvtanárt keresett, és belevetette magát a munkába. Bizonyítani akart Andrisnak, aki az apja után Angliába ment egyetemre, Kornél családjának és legfőképp magának.

Munkahelyet váltott, ahol a büfében tévő beszélgetések kezdtek szárnyat bontani az informatikus Gáborral kávézás közben. Invitálására ment el a vállalati farsangra, a fekete zorszettruhában. Előkotorta hozzá a valamikor Velencében vásárolt lakkcipőt, az övvel és apró táskával, gyöngyös álarccal.

Rabul ejtette Gábort, miközben vonakodott egy elkötelezett kapcsolattól. Fontosabb volt számára a nyelvvizsga, a másoddiploma, egy magasabb pozíciója, új állás. Gardrójában fekete, szürke kosztümök, fehér blúzok, fekete túsarkúk szorították hátra színes ruháit, különleges cipőit.

A pandémia tovább szűkítette hordott ruháinak számát. A home office első napjaiban még „rendesen” felöltözött, majd puha, vastag zoknira, kényelmes nadrágra váltott. Vigyázott, hogy ki ne derüljön az online térben a lazasága. Még a vállalati karácsonyt is videochatben tartották. Amikor a fekete zorszettért nyúlt a gardróbba, molylepkék repentek szét, megrágták a ruha hátát. Azért felvette a pezsgőspohár jelenethez, a csízes boldogújéjéhez.

Itt van most is, elkülönítve, levendulák között egy fiókban, a rágott hát nélkül. Nem is tudja, miért őrzi, talán a vertcsipke gallérhoz ragaszkodik...

Csengettek. Drága barátnője, Jutka érkezett, mellette a harmincas Petra állt az irodából.

– Kikapoltál már, vagy hagytál nekünk is? – nyomult befelé izgatottan Petra.

– Még egy szekrény hátra van, és mindjárt érkeznek a bútorszállítók – sürgette barátnőit.

– Jól meggondoltad magad? – mutatott Jutka a hat teli zsákra.

– Tudod, egy évben háromszázhatvanöt nap van, amiből száznyolcvanöt meleg, száznyolcvan hűvös. Ha tíz pólóm van, tizen-nyolcszor jut egyre a sor, tudod, ezerszer átszámoltam már. Elég egy komód, mellé egy szekrény. A gardrób úgyis nagy teret foglalt el – bizonygatta.

– Mi lehet ebben a dobozban – bújt elő a szekrény mélyéről Petra egy masnival átkötött dobozzal –, kibonthatom?

– Miért ne? – vonta meg a vállát. Még Gábor tuszkolta az elmaradt utolsó karácsonyuk napjaiban a levelesszekrényébe. Nem bontotta ki, nem tartotta elegánsnak elfogadni az elengedett kapcsolat ajándékát. Kidobni sem akarta, elfért a gardróbban. Őszintén, el is felejtette.

– Vajon mi van benne? – zörgette meg gyerekes izgalommal Petra.

– Valami összeszáradt bonbon – válaszolt Kata, és ebben a pillanatban bársonyos, mély színekben pompázó muranoi üveg gyöngysor csúszott a szőnyegre.

– Hoppácska! – hajolt érte Petra.

– Gyönyörű! – jegyezte meg Jutka. – Tedd fel! Ezek a te színeid!

– Micsoda? – kerekedett tágra Petra szeme. – Én még csak szürkében láttam Katát. Na jó, meg fekete-fehérben...

Hogyan is magyarázza, miként szorultak ki a színek az életéből? A Dédi gyümölcsmintás selyemruhája, Ilonka nővére pipacsos muszlinálja, a méregzöld gyapjúpulóver, a tengerkék kabát? Nem bírták a versenyt az idei padlizsánlilával, a tavasz türkizével, az irodai szürkével. Már nem akart megfelelni, trendeket követni.

Gyors mozdulattal az egyik zsákhoz nyúlt. Kicsit kotorászott, oda se nézett, úgy húzta ki a gyümölcsmintás selymet és a pipacsos muszlint.

– Ezeket megtartom – nevetett Jutkára és Petrára, nyakában a színes gyöngysorral.

Ebben a pillanatban megjelentek a bútorszállítók. A falhoz támasztották az új szekrény dobozait, és a zsákok után nyúltak:

– Vihetjük?

– Persze, vihetik mindet, ahogy megbeszéltük – válaszolt, miközben gondolatban elengedte életének egy darabját is, koktéluhástól, kisestélyistól, kosztümostól, kiegészítéstől. S egy rövidke pillanatra, mint egy finom parfüm, mintha megcsapta volna a szabadság illata...

Kaszás Éva

Képzelt öninterjú Örkény stílusában

(részlet)

Párbeszéd Örkény István újságíró és Sz. Zoltán iskolaigazgató között.

Örkény: – ... *Végezetül, hadd kérdezzem meg, mire a legbüszkébb az életében?*

Sz. Zoltán: – A legbüszkébb a lányaimra vagyok és a páromra. Szerénytelenség nélkül állítom, hogy mindkét lányom ragyogó teremtés, csakúgy, mint a párom. Kedvesek, okosak és szépek.

Örkény: – És az egyénileg elért eredményei közül mire büszke?

Sz. Zoltán: – Kétkezi dolgozók voltak a szüleim, akik nem igazán tudtak támogatni, mégis hat diplomám van, és számtalan tanfolyamot végeztem. Iskolaigazgatóként tevékenykedem négy éve. Büszkévé tesz, hogy mindent önerőből értem el, ha úgy tetszik, a tehetségem, a szorgalmam és a kitarásom révén. Sem pártok, sem egyéni érdekek nem segítettek, nem álltak mögöttem támogatók, nem is köteleződtem el semmilyen irányban. Nagy szakmai sikerként élem meg, hogy minden egykori munkahelyemről úgy távoztam, hogy bármikor visszamehetnék, kiváló kollegiális viszonyt ápoltam mindenkivel, és régebbi tanítványaim is megállítanak, rám köszönek az utcán. Az egyetemen két szakon is okleveles mestertanárként végeztem, tanítóként, tanárként mesterpedagógusi fokozatot értem el. A pedagógiai munkásságomon túl igazgatásom első évében megmentettük az iskolánkat a bezárástól, majd kiváltunk a tankerületből. A második évben a jobb feltételek reményében sikerült katolikus egyházi fenntartás alá kerülünk, míg a harmadik évben alapfokú művészeti iskolává fejlődünk. Az idén, a hosszú távú utánpótlás biztosítása érdekében készítjük elő az óvodánkat, amely jövő év szeptemberében elindul. Azt gondolom, igazán eredményes éveket tudhatunk magunk mögött.

Örkény: – *Valóban! És ilyen ragyogó eredmények után milyen tervei vannak a jövőt illetően?*

Sz. Zoltán: – Nos, foglalkoztat a gondolat, hogy a megélhetésem biztosítása érdekében segédmunkásnak állok az építőiparban...

Szóládi Zoltán

Véradások az ISD Powernél

Az ISD Power Kft.-nél 2022-ben 4 alkalommal tartottak vállalati véradást, *Petrás Gábor* szervezésében. Az év során összesen 330 munkavállaló adott vért, amely 990 emberi élet megmentéséhez nyújtott segítséget jelentett. A legutóbbi, december 1-jén megtartott véradáson 84 munkavállaló vett részt.

Egy véradással egyszerre három ember életének megmentésében is segít a véradó. A levett vérből plazmakészítmények, vörösvérsejt- és vérlemezke-koncentrátum készül, ezeket műtétekhez, baleseti sérültek ellátásához, valamint vérkészítményekre, transzfúzióra szoruló betegek kezeléséhez egyaránt használják. A rendszeres véradás egyúttal a véradó egészségét is szolgálja, hiszen a szűrővizsgálat kiterjed a HIV, a hepatitisz-B, a hepatitisz-C kimutatására is. Feltárja a vashiányt, a túl magas vas-szintet, valamint ösztönzőleg hat a csontvelő-képződésre is.

Az ágazati szakképzés alakulása

Az OMBKE Vaskohászati Szakosztálya dunaujvárosi szervezetének legutóbbi, november 24-én megrendezett szakmai klubnapján *Kácsér Zoltán*, a DUNAFERR RMS és HR Igazgatóságának szakértője, a Bányászat és Kohászat Ágazati Készségtanács elnöke tartott előadást az ágazati szakképzés alakulásáról a 2019-2022-es időszakban, az



ágazati monitoringvizsgálat eredményeinek tükrében. Az elemzés négy fókuszterületre irányult: a pályorientációra, az ágazati alapoktatásra, a szakirányú oktatás–duális gyakorlati képzésre, valamint a vizsgarendszerre. Több érdekes megállapítás mellett a szakember ismertette az elévített SWOT-analízis vizsgálatok eredményeit is.

Elkezdődött a felszámolási eljárás

A Fővárosi Törvényszék haladéktalanul, már a vonatkozó rendelet hatályba lépésének napján intézkedett a Székesfehérvári Törvényszék által 2022. december 14-én az ISD

DUNAFERR Dunai Vasmű Zrt. mint adós ellen kezdeményezett felszámolási eljárásban. A Fővárosi Törvényszék hivatalból elrendelte az adós gazdálkodó szervezet felszá-

molását, és döntött az ideiglenes vagyongfelügyelő kijelöléséről. A döntéssel egyúttal lehetővé vált a vállalatnál a jövőbeni működés stabilizálásának elindítása is.

FONTOS INFORMÁCIÓK

Üzemi mentők:
4-104

Mobiltelefonról:

06 (20) 883-4-104

Üzemi tűzoltóság:
4-410

Központi diszpécser:
13-11

Biztonsági Igazgatóság
diszpécserközpont:

26-07, 11-79

Tudakozó: 9



Békés karácsonyi ünnepeket és reményteli új esztendőt kíván minden tisztelt olvasójának a Dunaferr Magazin szerkesztősége!